

The Agile Rebound!

TestNet Summer School 2014

Op woensdag 9 juli vond de TestNet Summer School plaats in het NBC congrescentrum te Nieuwegein. Als hoofdsponsor van TestNet én als ervaren Agile testpartij organiseerde Bartosz de workshop: 'The Agile Rebound! Competitie, fun en ervaringen uitwisselen met Agile testen'. Als vervolg op de succesvolle workshop 'The Agile Game!' van vorig jaar. Ondanks het geringe aantal deelnemers, namelijk zo'n 13 ervaren Agile testers, was het absoluut de moeite waard om met deze enthousiaste groep aan de slag te gaan. Allen zeer ervaren tester(manager)s met tussen de 1 en 4 jaar specifieke ervaring met Agile testen bij verschillende bedrijven in uiteenlopende branches.

Na een voorstelronde starten we met een leuke Agile game, genaamd 'Copy Cats', verzorgd door Anil Ramautar van Bartosz. Twee teams strijden tegen elkaar en moeten zonder communicatie naar de eigen teamleden op een flipover vel een object tekenen binnen een aantal seconden en dit overbrengen op de andere teamleden. Dit resulteert in een hoop creativiteit, maar helaas zonder veel succes want beide groepjes slagen er niet in om de oorspronkelijk bedoelde objecten te raden. Belangrijke 'Agile aspecten' die bij deze game naar voren komen zijn: het gebruik van visuele concepten, snelheid en timing en het gebrek aan overleg en duidelijke requirements.

Hierna starten we met de Agile Quiz. Deze bestaat uit twee rondes met steeds een viertal vragen en een creatieve opdracht, waarbij er geen goed of fout antwoord is. Doelstelling van de quiz is om de deelnemers ervaringen uit te laten wisselen over Agile testen aan de hand van twee verschillende onderwerpen, namelijk: 'het testen van non-functionals' en 'de positionering van de acceptatietest binnen een Agile omgeving'. Uitgangspunt bij de quiz is dat de deelnemers hun ervaringen inbrengen en niet alleen hun mening.

Agile en non-functionals

De eerste quizronde heeft als onderwerp non-functionals in een Agile omgeving. We starten met een vraag over de rol van de product owner en zijn of haar verantwoordelijkheid voor de niet-functionele eigenschappen van het systeem. De deelnemers zitten er meteen lekker in en wisselen fanatiek hun ervaringen uit. Zo zijn er een aantal Agile testers die ervaren hebben dat je het beste een technische product owner kunt benoemen die een focus heeft op de niet-functionele eigenschappen zoals beheerbaarheid, middelenbeslag en security. Anderen geven aan dat je niet-functionele requirements het beste kan opnemen in de 'definition of done'. Er is één deelnemer die in zijn project ervaring heeft met het organiseren van aparte testsoorten die gericht zijn op niet-functionele eigenschappen buiten de sprint, met hun eigen product owner. Het betrof hier weliswaar niet-functionele eigenschappen waarbij dit goed mogelijk was. Want zo geeft iemand aan dat dit met security eigenschappen bijvoorbeeld niet slim is om te doen. Er zijn ook een aantal Agile testers die aangeven in de eerste sprints een technische basis te realiseren aan de hand van een uitgedokterde architectuur, en pas daarna de functionaliteit te bouwen.

De tweede vraag gaat over het testen van non-functionals in een scrum-team. De antwoorden en bijbehorende ervaringen variëren van "het cross-functionele Agile team moet in staat zijn om alle testen uit te kunnen voeren, dus ook de niet-functionele. Als ze er te weinig over weten, dan moeten ze de kennis ergens op gaan doen", tot "Het is belangrijk dat een Agile team zelf alle niet-functionele testen kan uitvoeren, daarom is het van belang om experts in te huren die deel uit gaan maken van het team." Er zijn weinig deelnemers die het eens zijn met het antwoord dat het team zich moet richten op business-value. Volgens hen werken niet-functionele testen niet vertragend en dus hoeven deze testen niet buiten het team georganiseerd te worden. Een enkeling vindt dat als je kort-cyclisch releases uitbrengt je de prestaties van het systeem in productie kunt monitoren. Er wordt hierbij genoemd dat je op die manier een vinger op de pols kunt houden en ingrijpen als zaken uit de hand lopen.

De derde vraag luidt: “Welke non-functionals organiseer je zeker niet binnen het team?”. De meningen hierover zijn verdeeld. Maar de meeste deelnemers geven aan dat security in ieder geval niet binnen het team georganiseerd moet worden omdat hier een bepaalde kennis en specialisme voor nodig is die je beter van buitenaf kunt halen. Ook wordt portabiliteit, onderhoudbaarheid en beheerbaarheid en performance genoemd.

De laatste vraag van deze eerste quizronde gaat over het juiste moment om testen voor non-functionals uit te voeren. Opvallend genoeg liggen de ervaringen en meningen heel erg uiteen bij deze vraag. Het lijkt er dus op dat er geen beste of juist moment is om de testen uit te voeren. Zo geven sommige Agile testers aan dat het beste moment in productie is. Anderen laten weten dat het juiste moment om testen voor non-functionals uit te voeren in de demo is voor de product owner. Maar ook wordt aangegeven dat er ervaring is opgedaan met het uitvoeren van de testen in de laatste sprint voor oplevering en in een aparte sprint na afloop van de laatste sprint. Eén van de deelnemers deelt met de groep dat bij het uitvoeren van non-functionals in een ‘aparte sprint ná de laatste sprint’ wel gevaar schuilt dat deze test vanwege de tijd niet wordt uitgevoerd. De planning loopt meestal uit dus dat betekent dan dat er meer sprints nodig zijn dan gepland waardoor het testen van de non functional(s) deels of volledig geschrapt wordt.

‘Tegeltjeswijsheden’

Na deze vier quizvragen krijgen de deelnemers de opdracht om in (drie) groepen met behulp van een Bartosz facilitator tegeltjeswijsheden te maken over non-functionals in Agile. Dus wat is de ultieme ervaring, oftewel het beste advies, om op een tegeltje te plaatsen. De deelnemers laten hun creatieve kant zien en komen met wijsheden zoals: “Juist voor non-functionals: begint eer ge bezint”, "Luisteren is zilver, samenwerken is goud", "Met een goede architectuur, loop je niet tegen de muur" en " Testdata: de weg er naar toe is het doel".

The domino effect

Na de pauze neemt Anil het roer weer over voor een ‘Energizer’. Een Agile game genaamd ‘The domino effect’! Er worden 3 teams gevormd. Elk team moet van 33 dominostenen een stabiele toren van tenminste 52 centimeter hoog bouwen en zelf inschatten in hoeveel minuten ze dit kunnen. Maar team 1 moet dit doen in 5 minuten, team 2 in 3 minuten (tiger team) en team 3 in 7 minuten (slack team). Start the timer en watch the fun! Uiteindelijk slagen de groepjes erin om, binnen de tijd, een mooie toren te bouwen. De achterliggende gedachte richting Agile is dat de

deelnemers moeten samenwerken, onderling moeten communiceren en vooral elkaars expertise moeten gebruiken om een goed resultaat te boeken.

Agile en positionering acceptatietest binnen Agile

De tweede quizronde gaat over de positionering van de acceptatietest binnen een Agile omgeving. De eerste vraag stelt dat de acceptatietest in een Agile omgeving een overbodige activiteit is. Verrassend hoe hier op gereageerd wordt, want blijkbaar lopen de ervaringen behoorlijk uiteen. Zo zijn er een aantal deelnemers die het hier mee eens zijn, omdat de acceptatietest een overblijfsel is uit het waterval tijdperk waar ze liever niets meer mee te maken hebben. Een enkeling geeft zelfs aan de test al afgeschaft te hebben. Anderen zijn het er niet mee eens en geven aan dat gebruikers in hun sprints kind aan huis zijn en dat bouwen en accepteren hand in hand gaat. Ook wordt genoemd dat de test weliswaar niet afgeschaft is, maar dat de vorm wel veranderd is: “het is geen sluitstuk meer aan het eind van het ontwikkeltraject”. Een laatste groepjes deelnemers is het oneens met deze vraag/stelling en zegt dat de acceptatietest juist belangrijker geworden is om de integraliteit te borgen, zeker als er meerdere teams op meerdere locaties aan een stuk software werken.

De tweede vraag gaat over de manier waarop de acceptatietest wordt uitgevoerd in de meest ultieme situatie. De meeste deelnemers doen dit bij de organisatie waar zij werkzaam zijn als een volledig geautomatiseerde test die net als alle andere testen meedraait op de continuous integration servers van het team. Ook wordt aangegeven dat de acceptatietest wordt uitgevoerd als een test die aansluitend aan een sprint wordt uitgevoerd door afgevaardigden van de business. “Een slager keurt per slot van rekening ook niet zijn eigen vlees.” Maar ook zijn er een aantal deelnemers die de ervaring hebben dat de acceptatietest als een test in productie wordt uitgevoerd. Dit is immers waar de ultieme feedback vandaan komt, dit is veel waardevoller dan de mening van een paar acceptanten. Slechts één deelnemer laat weten dat de test bij de organisatie waar hij werkzaam is al afgerond was voordat er ook maar één letter code geschreven was. Door vooraf af te stemmen waar het systeem aan moet voldoen is het achteraf niet noodzakelijk om een acceptatietest uit te voeren.

Bij de derde vraag die over de resultaten van de acceptatietest gaat zijn de meningen van de deelnemers wederom erg verdeeld. Enerzijds wordt genoemd dat de resultaten mogelijk blokkerend zijn voor het live brengen van de software. Want blijkbaar is de kwaliteit nog onvoldoende en is de organisatie er onvoldoende op voorbereid. Anderzijds wordt aangegeven dat de resultaten hooguit als input dienen voor de backlog van volgende sprints. “Live gaan we toch wel.” Maar ook wordt er gedeeld dat de resultaten gebruikt kunnen worden om de business voor te bereiden cq op te leiden op een nieuw systeem. Er is niemand die vindt dat de resultaten eigenlijk genegeerd moeten worden.

De laatste vraag gaat over wanneer acceptatietesten dienen plaats te vinden. Het overgrote deel gaat voor antwoord ‘A’, namelijk: tijdens de sprint review meeting, dat is namelijk het moment waarop de product owner de software

accordeert. Maar er zijn er ook een aantal die aangeven dat de acceptatietesten moeten plaatsvinden door de hele sprint heen. Tijdens de sprint review meeting moet het team aantonen dat de software aan de acceptatiecriteria voldoet. Een enkeling zegt dat de acceptatietest moet plaatsvinden buiten de verantwoordelijkheid van het scrum team. Het is namelijk een feestje van de business. Niemand vindt dat acceptatietesten moeten plaatsvinden in een aparte sprint vlak voordat de software in productie wordt genomen.

Beste Practices en Lessons Learned

De workshop wordt afgesloten met een opdracht voor de deelnemers om, naar aanleiding van de vragen over de positionering van de acceptatietest binnen Agile, in drie groepjes een aantal 'Best Practices' en 'Lessons Learned' op te schrijven. Dit wordt wederom gedaan onder leiding van een aantal facilitators en op basis van de ervaringen van de deelnemers en de tips die zij willen meegeven. De belangrijkste positieve ervaringen verzameld op een flipover vel zijn:

☐ Acceptatietesten per Back Log Item. Opnemen in de Defintion of Done	☐ Organiseer mandaat acceptatietesten in sprints
☐ 'User Preview Test' inrichten. Eindgebruiker in een vroeger traject meerdere malen erbij betrekken	☐ Inzet acceptatietesten in laatste week van de sprint demo voortgang vooraf
☐ Projectleiders ontslaan	☐ Toepassen van Acceptance Test-Driven Development
☐ 'Boterbriefje' waarop akkoord van diverse stakeholders verzameld worden	☐ Alle testen van alle teams integreren in de build van complete platform. Directe feedback op het optreden van regressie en integratie issues
☐ Externe coaching helpt!	☐ Accepteren tijdens de sprint
☐ Lead, follow or get out of the way!	

Negatieve ervaringen die de deelnemers benoemd hebben bij de 'Lessons Learned' zijn:

☐ Acceptatietesten te laat aangehaakt	☐ Gooi het kind niet met het badwater weg
☐ Scrum accepteert 'namens' de business	☐ Combinatie Scrum en waterval werkt niet
☐ De product owner moet continu betrokken zijn	☐ In de praktijk geldt "laatste dag van de sprint is ook tijdens de sprint"
☐ Ketentesten als verzamelende test	☐ In de laatste sprint alles dunnetjes overdoen
☐ Maak de 'feedback loop' niet te groot	

Geslaagde test over Agile testen

Wij vonden het een geslaagde, succesvolle en vooral leerzame avond. Spelenderwijs hebben we ervaringen uitgewisseld en van elkaar geleerd door het doen van een test over Agile testen! We bedanken de deelnemers voor hun inzet en deelname aan de workshop en TestNet bedanken we voor de organisatie van de Summer School. Wij kijken uit naar volgend jaar, tot dan!

Deze workshop is mede mogelijk gemaakt door Joost van Haarlem, Anil Ramautar, René Blikendaal, Jos van Rooyen, Robert Lourens, Sander de Jonge en Sanne Müskens van Bartosz ICT.